

اسماعیل شیرعلی

کرونا، ویروسی سیاسی یا اجتماعی؟

سرشناسه	: شیرعلی، اسماعیل، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: کرونا، ویروسی سیاسی یا اجتماعی؟ / اسماعیل شیرعلی.
مشخصات نشر	: تهران: اندیشه احسان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۸ ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۰۳۰۹-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: کرونا ویروس ها
موضوع	: Coronaviruses
موضوع	: کرونا ویروس ها -- ایران -- جنبه های اجتماعی
موضوع	: Coronaviruses -- Iran -- Social aspects
رد، بند، کنگره	: ۳۹۹ QR
رده بند، دیوید	: ۲۵۶/۵۷۷
شماره کتابشناسی	: ۶۲۱۷۰۵۱

کرونا، ویروسی سیاسی یا اجتماعی؟

مؤلف: اسماعیل شیرعلی

قیمت: ۴۲۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹ شمارگان: ۵۰۰

چاپ: روز

طراح و گرافیک: پرویز بیانی

آماده سازی و تولید: انتشارات اندیشه احسان

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزاً (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است و پیکرد قانونی دارد.

دفتر نشر: تهران، خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، ط ۲، واحد ۵۰۷

تلفن: ۰۲۶۶۴۶۶۰۰۲ - تلگرام: ۰۹۱۹۱۵۵۱۸۰۲ - سایت: www.andishehehsan.com

فروشگاه: تهران، خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، طبقه همکف، واحد ۳۱۷

andishe_ehsan

sociologybookstore - ۶۶۴۶۶۰۰۱ تلفن:

فهرست

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: بیماری و جامعه
۱۵	هدف
۱۵	مقدمه
۱۶	جامعه مخاطره آمیز
۲۰	بیماری و بیماری های همه گیر
۲۵	بیمارهای همه گیر؛ قبل و بعد از انقلاب صنعتی
۳۰	پزشکی مدرن و درمان بیماری ها
۳۳	خلاصه فصل
۳۴	منابع
۳۹	فصل دوم: کرونا و جامعه
۴۱	هدف
۴۱	مقدمه
۴۲	تاریخچه کرونا

۴۵		کرونا چیست؟
۴۷		کرونا و فاصله اجتماعی
۴۹		کرونا و طبقات اجتماعی
۵۳		کرونا و هراس اجتماعی
۵۵		کرونا و ارتباطات اجتماعی
۵۷		کرونا و قرنطینه
۶۰		کرونا و نظام بهداشت همگانی
۶۳		خلاصه فصل
۶۳		منابع

۶۷		فصل سوم: تاثیرات و پیامدهای کرونا
۶۹		هدف
۶۹		مقدمه
۷۱		اثرات و پیامدهای کرونا
۷۲		اقتصاد
۸۲		جامعه
۱۰۱		روان و احساسات
۱۰۳		روابط بین الملل
۱۰۶		محیط زیست
۱۰۹		خلاصه فصل
۱۱۰		منابع

۱۱۵		فصل چهارم: کرونا و جنگ بیولوژیک
۱۱۷		هدف
۱۱۷		مقدمه
۱۱۸		تاریخچه جنگ بیولوژیک

۱۲۱	تاریخچه جنگ افزارهای بیولوژیک
۱۲۶	طبقه بندی عوامل بیماری زا
۱۳۲	تعریف جنگ بیولوژیکی
۱۳۴	ویژگی های کلی عوامل بیولوژیکی
۱۳۵	راه ها و شیوه های شیوع و انتقال عوامل بیولوژیکی
۱۳۸	کرونا و جنگ بیولوژیک
۱۴۴	خلاصه فصل
۱۴۵	منابع

۱۴۷	فصل پنجم: کرونا و بخش های سرمایه داری
۱۴۹	هدف
۱۴۹	مقدمه
۱۵۱	مارکس و سرمایه داری
۱۵۳	بحران سرمایه داری در کرونا
۱۵۷	چالش های نئولیبرالیسم در دوره کرونا
۱۶۴	جهانی سازی سرمایه داری در دوره کرونا
۱۶۸	بدهی جهانی در دوره کرونا
۱۷۲	تبعیض نژادی و سرمایه داری در دوره کرونا
۱۷۵	خلاصه فصل
۱۷۵	منابع

۱۸۱	فصل ششم: حکمرانی و دموکراسی در دوره کرونا
۱۸۳	هدف
۱۸۳	مقدمه
۱۸۴	حکمرانی
۱۸۶	حکمرانی مجازی

۱۸۸	کرونا و فضاهاى عمومى
۱۹۱	سرمایه‌دارى نظارتى
۱۹۵	دموکراسى در بحران کرونا
۱۹۹	آزادى بیان در دوره کرونا
۲۰۴	خلاصه فصل
۲۰۵	تابع

www.ketab.ir

مقدمه

پدیده چندوجهی کرونا^۱، ابزاری بزرگ امروزه جامعه جهانی است. ظهور این ابر بحران، به لحاظ اجتماعی و تمدنی، به عنوان امری فرارشته‌ای فراتر از «مسئله‌ای» پزشکی، ساحت‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و حوزه ارتباطات بین‌المللی را نیز متأثر کرده و اندیش‌مدان علوم انسانی و علوم شناختی و حتی متفکران دانش‌های تمدنی، فلسفه تاریخ را در کنار فعالان و متخصصان حوزه رسانه به خود مشغول کرده است. در واقع کووید-۱۹ با تهدید سلامت بشر و مخیر کردن بشر بین انتخاب «سرعتی یا انتخاب پیوستارهای کنونی، فضای سیاست، فرهنگ و اقتصاد جهانی را به شدت تحت تأثیر قرار داده و نوعی گسست اجتماعی ایجاد کرده است. برخی از اندیشمندان آن را «مسئله‌ای اجتماعی» نامیدند و برخی دیگر از آن به عنوان «مسبب موقعیت‌های بحرانی و خطرناک» یاد کردند که «مناقشات گفتمانی» را دامن زده است. برخی دیگر با رجوع به نظریات ژيژک^۲، هابرماس^۳ و دیوید

۱. ما به یک «فاجعه» نیاز داشتیم تا به یک «جامعه جایگزین» بیاندیشیم. بدون فاجعه قادر نبودیم در مورد مسائل اساسی جامعه بازاندیشی کنیم (ژيژک، ۱۳۹۹).

۲. ویروس کرونا آگاهی انسان را نسبت به نادانی خود افزود (هابرماس، ۱۳۹۹).

رانسپین^۱ با عاجز خواندن سامانه دانایی بشر، از «دولت اجتماعی»، «اقتصاد اجتماعی» و «سیاست اجتماعی» سخن گفتند.

در این که وضعیت فعلی آستان جریان‌های مهمی از جنس بحران‌های ناخواسته و یا حتی خودخواسته است، شکی نیست، اما آنچه مسلم است، شاید بشر بتواند روزی به نوعی به عجز خود در مقابل کرونا غلبه کرده و راه چاره‌ای برای مهار آن بیابد اما بدون تردید، سایه سنگین پیامدهای بلندمدت ویروس کرونا در سال‌های متمادی وجود خواهد داشت و حکمرانی را با چالشی جدی مواجه خواهد ساخت. با وجود این، کنش‌های پساکروناپی مهم، معنی‌دار و در عین حال سرشار از ناشناختگی‌ها خواهد بود.

ضمن اینکه در زمانه تسلط کرونا، حاکمیت مجازی با بازتعریف دو مفهوم «قدرت» و «تکرار روزی» تلاش می‌کند تا جامعه بشری را به پذیرش یک حاکمیت جهانی، ترغیب دهد و با محدود کردن اختیارات دولت-ملت‌ها، به دنبال تغییر مفهوم و سررودارهای حکمرانی بر جهان و ایجاد یک نظم پیچیده‌تر مادی و اومانستی باشد یعنی عبور از حاکمیت کنونی قدرت‌های مادی بر جهان به سمت حاکمیت مجازی و حکمرانی سایبری. در واقع تکنیک و نگاه تکنیکی با گسترش خود، همه عرصه‌ها را تحت تأثیر قرار داده و به تصرف خود درآورده است و بشر ناچار به تمکین به دستورات سیاستمداران و متخصصان علم پزشکی شده و به زعم «گشتل» هایدگر^۲ «آذرت هنجاری»

۱. وی یکی از اساتید دانشگاه کمبریج است که در مقاله روزنامه گاردین با تحلیل شرایط شکل گرفته در جهان، به‌خصوص با نظر به کشورهای دموکراتیک اروپایی، معتقد است که ویروس کرونا باعث شد که ذات و طبیعت قدرت آشکار شود.

۲. هایدگر در توصیف زمانه معاصر و وضع غلبه تکنیک از اصطلاح گشتل (واژه‌ای آلمانی) استفاده می‌کند. باید معنا و عمق و وجوه متعدد این اصطلاح را در آثار وی یافت اما اجمالاً اینکه گشتل مانند چارچوب‌هایی است که همه امور دیگر در درون این چارچوب‌ها جای خود را می‌یابند. تکنولوژی در زمان ما مانند نظم و ساختار و چارچوب غالبی است که فکر و کنش و نسبت‌های ما را جهت می‌دهد.

فوکو^۱ محاط و محصور در ساختار و نظم‌ی شده که براساس «قدرت» و «تکنولوژی» شکل گرفته است.

از این‌ها گذشته؛ ویروس نامرئی کرونا بسان والدینی که کودک خود را به‌خاطر عملی ناشایست، به اتاقش می‌فرستند تا در را به روی خود ببندد و در کارهای خود تأمل کند، جامعه جهانی را به قرنطینه برد تا بلکه در این دنیای شلوغ، پرتنش، سرگشته و سودا زده، مجالی برای تأمل کردن بیابد!

۱. هابز از قدرت به‌معنای متمرکز آن سخن می‌گوید. اما با مطالعه عمیق آثار فیلسوفانی مثل فوکو، دولت نسبتی بنیادی‌تر با روح تمدن مدرن دارد و می‌توان با روایت‌های دیگری نشان داد که بنیان عقل و علم و تکنیک مدرن نسبتی ضروری با قدرت و خواست قدرت با معنای نیچه‌ای دارد. این گونه روایت که بیش از همه نیچه و فوکو در آن نقش دارند، تمدن (سیویلیزیشن) نسبتی با خواست قدرت دارد. از این منظر دانش و تکنیک هم روی دیگر خواست قدرت است و در قلمروهای مختلف زندگی انسان می‌توان چهره‌ای از خواست قدرت را یافت. یا به بیان فوکو همه امور به نحوی در نظم و دیسیپلین قدرت جای خود را می‌یابند. در این‌جا با سابقه تفکری غنی درباره قدرت و نحوه شکل‌گیری پاره‌های مختلف نظام‌های اجبار و تنبیه و مراقبه و آموزش و تولید ارزش و حقیقت و دانش و مقرارت روبه‌رو هستیم. به بیان دیگر اگر نیک بنگریم، ما با دیسیپلین‌های قدرت و اجباری روبه‌رو هستیم که خود حافظ آنیم. ما در درون دیسکورس (گفتمان) شده‌ایم، آنچه که شده‌ایم (و آنچه که هستیم). در نظام قدرت جهانی، افراد نیستند که حکومت می‌کنند. نظم و ساختارها هستند که مسلطند. در این نظام‌ها، افراد به راستی همان اعداد و کدها و بارکدها هستند (<http://www.ihcs.ac.ir/coronaconf/fa/news/1937>).